

‘Nieuw liedboek meet met twee maten’

In gesprek met Dirk Zwart

door Arie Gortel

Dirk Zwart (1962) werkte mee aan de samenstelling van het nieuwe liedboek, dat in mei a.s. gepresenteerd zal worden. Het verbaasde mij dan ook dat hij zich onlangs in een column in Woord en Dienst (december jl.) nogal negatief uitliet over de liedboekredactie. Hij verweet deze ‘gebrek aan visie’ en schreef: ‘De kerkmusicus heeft geen poot meer om op te staan. Die zijn onder hem uitgezaagd door zijn collega’s in de liedboekredactie, die de rug niet recht hebben durven houden.’

Wat is er aan de hand? Reden voor een gesprek met kerkmusicus en componist Dirk Zwart, die in het afgelopen jaar een nieuw oratorium, een ordinariumliturgie, een nieuwe cd en een eigen liedbundel met 84 liederen het licht deed zien. Daarover misschien nog eens een andere keer; nu vooral over het nieuwe liedboek.

Je hebt meegewerkt aan de totstandkoming van het nieuwe liedboek. Hoe was dat?

Dat was leuk, mooi en heel boeiend. Je weet wellicht hoe de redactionele structuur eruit zag: er zijn acht redactionele werkgroepen ingesteld, die zich hebben beziggehouden met verschillende categorieën liederen: wat gaat er mee uit het oude liedboek, psalmen, kinderliederen, liturgische gezangen, etcetera. Die redactionele werkgroepen vormden een soort eerste zeef.

Ik was vereerd dat ik voor zo’n werkgroep werd gevraagd en heb aangegeven dat ik graag aan de werkgroep ‘nieuwe Nederlandse liederen’ wilde deelnemen. Dat is toen gehonoreerd. Die werkgroep was trouwens dubbel bezet, er zaten veertien mensen in, omdat de hoeveelheid liederen die we moesten bekijken zo enorm groot was: zo’n beetje alles wat na 1973 was verschenen aan bundels, afgezien van specifieke categorieën die onder andere werkgroepen vielen. In het begin hebben we veel tijd besteed aan discussies over liederen, dat was bijzonder interessant. Je merkte ook hoe willekeurig soms de verwerping of acceptatie van een lied was. Soms was iedereen een beetje onverschillig: ‘prima lied hoor, niks mis mee’ en dan kon iemand die zich ergens aan stoorde in dat lied de stemming ineens doen omslaan: nee, toch maar niet. Of andersom: iemand kon door een warm pleidooi een lied aangenomen krijgen, dat anders in de prullenmand zou zijn verdwenen.

Gaandeweg kwamen we steeds meer in tijdnood, en splitsten we ons op in steeds kleinere groepjes, die dan een voordracht deden aan de helft van de werkgroep, waarover dan gestemd werd of bezwaar tegen kon worden ingediend, en waarbij discussie tot een minimum beperkt werd. Iets waar iedereen naar uitzag, was de discussie over opwekkingsliederen en popmuziek-achtig repertoire. Maar daar hebben we ons uiteindelijk maar vluchtig mee kunnen bezighouden. Een apart clubje van lichte-muziek-voorstanders zou een principieel verhaal opstellen en aparte criteria formuleren, maar daarover heb ik nooit iets onder ogen gekregen. In de laatste paar vergaderingen hebben we een aantal van zulke liederen onder ogen gehad, maar een principiële discussie hebben wij er niet over mogen voeren, daar ging de hoofdredactie over.

Uiteindelijk hebben we als werkgroep een omvangrijke voorselectie gemaakt, waaruit door de hoofdredactie een ruime selectie gemaakt zou worden, mede op grond van de beschikbare ruimte, en zaken als: hoeveel kerstliederen hebben we al, hoeveel gloria-liederen, hoeveel versies van psalm 23, ik noem maar wat.

Ons werk is twee jaar geleden al afgesloten. De enorme bulk aan vrije inzendingen en ongebundelde liederen, zo’n stapel van 500 stuks als ik het goed begreep, hebben we helemáál

niet onder ogen gehad. Dat vonden we ontzettend jammer, want daar waren we juist zo benieuwd naar, maar daar was geen tijd meer voor. Er was iemand van de hoofdredactie of van de adviseurs die daar een voorselectie uit maakte, die wellicht door de hoofdredactie nog werd bekeken. Maar dat heeft zich volstrekt aan mijn waarneming onttrokken. Het kan bijvoorbeeld best zijn, dat mijn melodie bij de Apostolische Geloofsbelijdenis door één persoon bekeken en in de prullenmand gegooid is en nooit ter tafel is gekomen van de werkgroep liturgica, maar feitelijk weet ik daar niets van af.

Ook met wat er daarna gedaan is door de hoofdredactie, supervisors, klankbordgroepen en wat dies meer zij, hebben wij geen bemoeienis gehad, en daar heb ik ook geen beeld van. Ik wist wel dat er in die laatste fase ook compositie-opdrachten voor nieuwe melodieën aan componisten verstrekt zouden worden. Ik had in de werkgroepfase al wel eens de vraag gekregen: 'heb jij misschien zin om daar een nieuwe melodie bij te maken', maar dat heb ik toen afgehouden, omdat ik het zuiver wilde houden. Anders zou je misschien eens de melodie van een lied gaan afkeuren in de hoop er zelf een nieuwe melodie bij te mogen schrijven. Ik dacht: die fase komt later, en dan vragen ze me ongetwijfeld. Maar dat is niet gebeurd. Helaas, want ik had me daarop verheugd.

Waarom ben je daar niet bij betrokken? Jij behoort toch tot de beste melodie-makers van dit moment?

Dat vindt de hoofdredactie kennelijk niet.

Komt er wel een aantal liederen van je in?

Voor zover ik nu weet: eentje.

Eéntje maar? Je bent een van de meest productieve hedendaagse componisten van protestantse kerkmuziek, dan is het toch raar als er maar één lied van je in het nieuwe liedboek komt?

Zo moet je er niet naar kijken, vind ik. Je kunt niet van het nieuwe liedboek vragen dat het óók een afspiegeling is van de huidige kerkmuzikale stand van zaken. Men heeft in de allereerste plaats geselecteerd op teksten, niet op dichters of componisten, en dat vind ik ook reëel. Alleen wat betreft het populaire genre heeft de muziek de voorrang gekregen, dat is inconsequent. Maar afgezien daarvan: mijn melodieën zijn nog niet zo erg breed verspreid, en waren tot voor kort ook nog niet gebundeld. Ik heb ook geen idee of ze allemaal wel bekeken zijn. En ik heb ook weinig muziek geschreven bij teksten van bijvoorbeeld Huub Oosterhuis of Sytze de Vries, die sterk vertegenwoordigd zullen zijn en wat vanzelf de aanwezigheid van bepaalde componisten met zich meebrengt. Jammer vind ik wel dat mijn melodie bij 'Zo vriendelijk en veilig als het licht' niet opgenomen wordt, of mijn melodieën bij het Onze Vader, de Apostolische Geloofsbelijdenis en de Geloofsbelijdenis van Nicea. Zo heb ik natuurlijk nog veel meer liederen waarvan ik de niet-opname betreurt, zoals mijn drie refreinliederen uit het paasatorium, of 'Loof God, mijn ziel en zinnen', maar *that's all in the game*, daar kom ik wel overheen hoor. Er zal best veel moois in het liedboek staan. Het gaat niet om de poppetjes, maar om 'de zingende kerk'. Het enige waar ik echt verbolgen over ben, is dat mijn melodie bij 'Christus in het graf geborgen' is afgewezen.

Dat is één van je mooiste melodieën!

Zeker, en daar klopt ook niets van. Ik heb dat ook onlangs pas ontdekt. Iemand van de werkgroep attendeerde me erop, die had het op intranet gezien, dat is een website waar we als werkgroepleden toegang toe hadden om de vorderingen te kunnen bekijken. Daarop was te zien dat de werkgroep het lied had aanbevolen, maar dat de hoofdredactie de melodie had

afgekeurd en dat Christiaan Winter, nota bene lid van diezelfde hoofdredactie, een nieuwe melodie had geschreven. Ik was stomverbaasd! Nog in juni had ik projectleider Pieter Endedijk gevraagd of er al een beslissing genomen was over die melodie van mij. Dat was toen nog niet zo, meldde Pieter me. En in september verneem ik dit, via via!

Ik heb geprobeerd te achterhalen wat er aan de hand was. De werkgroep had de melodie immers aanbevolen en een ‘aanwinst voor het liedboek’ genoemd. Ik las op intranet dat de hoofdredactie de melodie niet goed vond, maar zonder enig argument. Ik heb om opheldering gevraagd, geprotesteerd, gepleit voor mijn melodie, een procedureel bezwaar ingediend, maar zonder resultaat. Toen heb ik de werkgroepleden erbij betrokken, die mijn verontwaardiging deelden en aan de hoofdredactie om een argumentatie vroegen, met tevens het verzoek het besluit terug te draaien. Toen hebben ze een paar idiote argumenten gegeven, maar het verzoek werd natuurlijk niet gehonoreerd. Ik heb toen een procedurele klacht ingediend bij het ISK-bestuur, maar ook daar nul op het request gekregen.

Je bent ècht boos hè?

Absoluut! In vind het on-be-grij-pe-lijk! Dit is echt een ijzersterke, prachtige, voorname melodie, die zonder goede reden vervangen wordt door een grijze-muis-achtige, keurige melodie in een kerkmuzikaal-correcte stijl, dat is echt zonde!

Daar komt nog bij dat de ISK, of Pieter Endedijk, of wie dan ook, op www.liedboek.nl (onder ‘werkwijze’), opmerkt: ‘Het oordeel over een lied is – ook bij deskundigen – altijd subjectief.’ Ik ben het daar niet mee eens, maar het staat er! Waarom dan een melodie afwijzen die de werkgroep heeft aanbevolen? Met welk recht?! Is er dan toch onderscheid in de deskundigheid van deskundigen? Zitten er in de redactie dus deskundigere deskundigen dan in de werkgroep? Dat klopt toch niet? Dat is het opleggen van je wil, gebruikmaken van je macht. Het is ook arrogant en respectloos tegenover de werkgroep. Dàt is mijn grootste bezwaar. Je kunt kennelijk van mening verschillen over kwaliteit, maar in de werkgroep verschilden men helemaal niet van mening over mijn melodie. De werkgroep heeft hem unaniem aanbevolen! Welk recht heeft de hoofdredactie dan om dat te overrulen? Het is ook niet slim: je vervreemdt mensen van je, je verkleint het draagvlak onder je medewerkers.

Had Ria Borkent dan geen stem?

Ze zegt dat ze bij Pieter Endedijk gepleit heeft voor mijn melodie, maar haar werd duidelijk gemaakt dat als ze vasthield aan mijn melodie, dat het lied dan helemaal niet in het nieuwe liedboek zou komen. Toen heeft ze maar toestemming gegeven dat Christiaan Winter een nieuwe melodie zou schrijven...

En Christiaan Winter is toen zo oncollegiaal geweest om dat te doen?

Ja, dat vind ik ook onbegrijpelijk. Ik zou zoiets nooit bij een melodie van hem flikken. Dat dóe je toch niet? En als het nou nog een mooie melodie was... Ik heb Christiaan hoog, ik noemde hem in een recensie in *Eredienstvaardig* ‘een echte componist’, maar deze melodie van hem is dertien-in-een-dozijn. Misschien ben ik nu iets te negatief, maar hij is in elk geval beduidend minder goed dan mijn melodie.

Ben jij wel de juiste persoon om een oordeel uit te kunnen spreken over je eigen melodie?

Het zou natuurlijk heel bescheiden en politiek correct zijn als ik zou zeggen dat ik als slager mijn eigen vlees niet kan keuren, maar ik denk dat ik juist heel goed in staat ben om mijn eigen werk te beoordelen. Ik probeer mijn melodieën àltijd uit in de praktijk, ik voel haarscherp aan of ze goed zijn of niet, ben zéér kritisch op mijn eigen werk en ik durf van sommige van mijn melodieën ook rustig te zeggen dat ze ‘wel aardig’ zijn, of ‘minder

geslaagd'. Ik heb bij de samenstelling van mijn eigen liedbundel ook enkele melodieën *niet* opgenomen.

Wat is er dan volgens de redactie eigenlijk mis met jouw melodie? [Een geluidsbestand staat op deze website.]

Het eerste argument was: 'het tekstrijm en het "melodisch rijm" lopen niet synchroon.'

Christus in het graf geborgen

tekst: Ria Borkent
muziek: Dirk Zwart

1. Chris-tus in het graf ge - bor - gen
2. Chris-tus aan het licht ge - ko - men

is ver - re - zen in de mor - gen.
heeft de zij - nen mee - ge - no - men.

Hij pas - seert de do - den - wacht,
Hij ver - schijnt met groot ge - zag,

breekt het ze - gel van de nacht,
draagt de do - den naar de dag,

breekt de re - gel van de dood.
draagt ons Go - de te - ge - moet.

Loof nu God, want Hij is groot.
Loof nu God, want Hij is goed.

Moet dat dan?

Precies! Dat is zoiets als constateren dat een sollicitant geen stropdas draagt. Moest dat dan? Is het niet veel interessanter om te kijken of iemand geschikt is voor de functie? In het geval van 'Christus in het graf geborgen': de tekst heeft als rijmschema aabbcc, driemaal twee regels dus. Maar mijn melodie valt uiteen in twee groepen van drie regels. Die doorbreking van het tekstrijmschema geeft juist een extra kracht aan de tekst, door een rustpunt aan te brengen na regel drie, en vervolgens regel 4 en 5 met elkaar te verbinden, waardoor regel 6, die ook in de tekst enigszins los staat, ook in de melodie veel beter tot z'n recht komt als een krachtige uitbarsting van lofprijzing.

En het tweede argument?

'Door de hele noten staat de melodie stil; de interpunctie in de tekst wordt zo matig ondersteund door de melodie.'

Huh?

Misschien bedoelen ze, dat ze de slotnoten van regel drie en vijf te lang vinden. Die slotnoot van regel 3 brengt inderdaad een pauze aan waar die niet in de tekst is aangegeven, maar de inhoud van de tekst is zo krachtig, dat die best even tijd mag krijgen om door te dringen: 'Hij passeert de dodenwacht', dat is nogal niet niks. En dan komen daarna nog twee 'implicaties' van dat gegeven: hij breekt *daarmee* het zegel van de nacht, en breekt *daarmee* de regel van de dood. En van stilstand in de slotnoot van regel 5 is al helemaal geen sprake: door de akkoorden onder die hoge d krijg je een enorme *drive* naar die es van de slotregel toe: dat 'Loof nu God' barst er op zo'n manier echt uit. Een krachtiger tekstondersteuning lijkt me nauwelijks mogelijk.

Nog meer argumenten?

Nog één: 'de melodie maakt het lied te massief'.

Te massief?? Misschien hebben ze het heel langzaam gezongen? Of zonder begeleiding? Het is zo'n majestieus, stromende melodie, die de tekst ongelooflijk goed tot uitdrukking brengt! Hoe competent is zo'n redactie?

Tja, ik weet het ook niet hoor. Misschien konden ze eigenlijk geen argumenten bedenken, en hebben ze maar iets verzonnen. Het slaat echt nergens op, laten we er maar over ophouden. Ik zag op intranet ook nog dat ze een andere melodie van me hadden afgewezen, bij 'Geen taal bij machte' van René van Loenen, dat met die melodie nota bene is opgenomen in *Zingend*

Geloven 8. Ik las de kritiek van de redactie en dacht toen: ja, daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Dus heb ik stante pede een nieuwe, betere melodie geschreven. Maar toen ik die instuurde krijg ik te horen dat het redactiewerk net drie dagen tevoren afgesloten was. Nog even mijn nieuwe melodie rondsturen aan de musici in de redactie wilde Pieter niet meer. Ik kan me best voorstellen dat je blij bent als de klus geklaard is, maar kom op zeg: als er met heel weinig moeite nog iets te verbeteren valt, waarom dan niet? Ik heb best waardering voor de manier waarop Pieter projectleider is geweest, maar dit getuigt van een formalistische ambtenarenmentaliteit. Nu komt er een flauwe, wiegelied-achtige melodie van Willem Vogel bij die tekst van René van Loenen, dat slaat nergens op.

Zit er misschien iets anders achter? Zijn er mensen in de redactie die iets tegen je hebben?
Ik kan me bijna niet voorstellen dat dat meespeelt, zó kinderachtig zullen mensen toch niet zijn? Maar misschien ben ik daar te naïef in. Muzikale argumenten zijn in dit geval niet aan de orde, dus wat dan wel? Maar daar kom je natuurlijk nooit achter.

Ligt hier de reden dat je je in Woord en Dienst zo negatief hebt uitgelaten over de redactie? Heb je gewoon je gram willen halen?

Als je dat denkt, dan ken je me niet. Dit gedoe geeft wel een bijzonder nare nasmaak aan het redactiewerk, maar dat kan ik prima scheiden van mijn oordeel over het liedboek, voor zover ik daar nu een beeld van heb. Er zullen altijd wel liederen in staan waarvan je denkt: mwah, of liederen waarvan je betreurt dat die er juist *niet* in staan, maar ik denk dat er heel veel bruikbaar in zal staan, mede gezien de flinke omvang. Het staat geheel los van het gedoe met die melodie van mij dat ik het een slechte zaak vind dat de redactie ervoor heeft gekozen ook een deel van het pop-achtige repertoire in het boek op te nemen, een paar Psalmen-voor-nu en een aantal opwekkingsliederen en andere op popmuzikale leest geschoeide liederen. Ook heb ik gezien dat ‘Abba Vader’ erin komt, een lied waarvan we indertijd in het (gereformeerd-vrijgemaakte) deputaatschap dat verantwoordelijk was voor het bundeltje *Negentig gezangen* hebben gezegd: nee, dat is zo’n smartlap, dat is te banaal voor de kerk. Voor mij als kerkmusicus, die in de praktijk het niveau van het kerklied moet verdedigen, voelt die sanctionering en canonisatie van het pop-achtige lied als zijnde geschikt voor de kerk als een soort mes in de rug, want als het in ‘het liedboek’ staat, dan zal het wel goed zijn hè? Daarmee bewijst men de kerkmuziek en de kerk een slechte dienst, en dat vind ik teleurstellend, dat is een knieval voor ‘het publiek’ die de kerk onwaardig is. Het liedboek moet een boek zijn voor ‘het volk’, maar wel met kwaliteit. Bij zo’n opwekkingslied wordt dan ineens met een heel andere maat gemeten: omdat het zo populair is, neemt men het op...

Men heeft het nieuwe liedboek waarschijnlijk zo ‘breed’ mogelijk willen maken.

Op zichzelf sta ik daar ook achter: het is theologisch ‘ruim’ en het is muzikaal breed: er komen zowel berijmde psalmen op de Geneefse melodie in, als beurtzangen uit katholieke hoek, als basisgemeente-repertoire met muziek van Oomen enzo. Dat vind ik prima. Maar dan heb je het over ontwikkelingen in de klassieke kerkmuziek, waaraan je een plek wilt geven. Maar als je ook ruimte geeft aan reli-pop, sanctioneer je ook gebrek aan kwaliteit, oppervlakkigheid en banaliteit.

Men zegt dan dat zulke liederen ‘andere kwaliteiten’ hebben.

Dat is de onzin van deze tijd, dat men niet meer durft vast te houden aan het begrip ‘kwaliteit’, omdat dat zogenaamd achterhaald zou zijn. Wat dat betreft hinkt de redactie trouwens op twee gedachten, want ten aanzien van het klassieke kerklied wordt het begrip kwaliteit nog wel onbekommerd gehanteerd. Maar bij het populaire lied gaat het ineens om

andere zaken. We hadden onlangs een bijeenkomst met de liedboekmedewerkers, waaruit we uit een proefbundeltje zongen. Daarbij zat ook Psalm-voor-nu 121. De voorzitter van de redactie, prof.dr. Evert Jonker, merkte doodleuk op dat het hier om een andere vorm van ‘gemeentezang’ ging, waarbij het niet zozeer gaat om actief meezingen, maar om een ‘luisterlied’. Je mocht meezingen, maar het hoefde niet, en als je meezong, dan hoefde het ook niet precies te zijn wat er stond, maar ‘ongeveer’. En het treurige is dat dit vanuit de liturgiewetenschap dan weer gesanctioneerd wordt als een vorm van participatie, namelijk *meemaken*. Dat is toch te zot voor woorden? Is aan tafel zitten en alleen de etensgeuren opsnuiven dan ook een vorm van eten? Dat evangelicale repertoire kun je alleen meezingen als je de liedjes kent van cd of van YouTube. Daarmee verloochen je toch het principe van gemeentezang? Kijk, dat mensen die muziek mooi vinden, het zij zo. Laat ze er fijn naar luisteren, thuis. Maar dit repertoire is ongeschikt als gemeentelied voor de eredienst.

Het nieuwe liedboek is ook bedoeld voor thuis.

Alsof de mensen die van Opwekking of Psalmen-voor-nu houden nu ineens thuis uit het nieuwe liedboek gaan zingen, in plaats van een cd opzetten! Zo werkt dat toch niet? Thuis kan men die liederen toch ook niet zelf begeleiden?

Ik zeg het nu allemaal wat kort door de bocht, maar ik heb me in mijn artikel ‘Botsende culturen in de kerkmuziek’ uitvoerig beziggehouden met alle argumenten pro en contra. Zo’n interview als dit is misschien wat onbevredigend voor mensen die van het genre houden, maar hopelijk willen ze dat artikel van mij dan ook eens lezen. [Zie elders op deze website.] Ook in mijn kerkmuzikaal dagboek *Boven jezelf uit zingen* heb ik me uitvoerig beziggehouden met het onderwerp van de populaire kerkmuziek, dat boek is ook nog verkrijgbaar.

Volgens mij ben jij op zichzelf ook helemaal niet zo negatief over popmuziek, en heb je zelf ook pogingen gedaan om ‘lichte muziek’ voor de kerk te schrijven...

Dat klopt. Ik heb een paar jaar geleden zelf een paar Psalmen-voor-nu geschreven, en nog wat jongerenkoor-achtig repertoire. Ik dacht toen: het zou toch beter moeten kunnen dan zoals het nu gedaan wordt. Ik maakte van die Psalmen-voor-nu eigenlijk beurtzangen, met een terugkerend refrein voor de gemeente. Of die nou zo geslaagd waren, weet ik niet, daar gaat het me ook niet om. Waar het me om gaat, is dat kerkmuziek voor de gemeente vraagt om een specifiek soort kerklied, dat laagdrempelig is, dat wil zeggen: door iedereen mee te zingen na één of twee keer oefenen, en dat tegelijkertijd kwaliteit heeft, inhoud en diepgang. De klassieke kerkmuziek heeft daar een enorme traditie in opgebouwd, dáár moeten we op voortbouwen – wat ook in ruime mate gebeurt. Maar je moet niet in een driesterrenrestaurant ineens pannenkoeken en een bord patat op je menukaart zetten omdat je klandizie terugloopt.

Is dat de belangrijkste reden, denk je, dat dit genre in het nieuwe liedboek komt?

Dat weet ik wel zeker. Geen enkele zichzelf respecterende kerkmusicus houdt van het genre, een enkeling nagelaten, wiens muzikale vorming ergens is blijven steken. Volgens mij is het puur een keuze omdat ‘de mensen’ er zo van houden en de redactie niet al te elitair wil overkomen. Ik heb ook nergens iets van een verantwoording gezien waarom dit genre erin komt, er zit geen enkele visie achter.

Maar is het nou zo gek om rekening met de smaak van de mensen te houden?

Nee, dat is niet gek. Maar *op welke manier* houd je daar rekening mee? Ik zoek binnen de klassieke kerkmuziek ook graag naar datgene wat óók het vermogen heeft emotie op te roepen, de beleving te activeren. Wat mij betreft mogen de meeste middeleeuwse hymnen rustig ingeruild worden voor mooie 20e-eeuwse Anglicaanse hymnen. Ook in veel muziek van

de basisgemeente zit veel meer emotie dan in ons, vaak nogal macrobiotische, protestantse kerklied. En het hoeft van mij niet eens allemaal van de àllerhoogste kwaliteit te zijn: een lied als 'Mchtig God, sterke Rots' vind ik heel acceptabel, terwijl ik van 'Abba Vader' dan weer zeg: nee, dat is tè benaal. En er zullen in die populaire muziek best wat ballad-achtige nummers zitten die prima te zingen zijn en die mooi klassiek begeleid kunnen worden. Maar dat syncopische spul met die popachtige manier van zingen waar alles net voor of na de tel komt, dat is niet geschikt voor gemeentezang. Die muzikale cultuur moet je in de kerk niet willen.

Denk je dat het nieuwe liedboek gebruikt zal gaan worden in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt?

Da's een goeie vraag, ik heb geen idee. Er zullen best wel liederen in staan die men in de GKv als 'vrijzinnig' zal ervaren, dus het zou kunnen zijn dat er een lijst wordt gemaakt met wat we wel en wat we niet mogen zingen, zoals nu ook met het huidige liedboek het geval is. Het zou trouwens ook zonde zijn om het *Gereformeerd Kerkboek* weg te doen, want daar staan heel wat mooie liederen in die niet in het nieuwe liedboek zullen komen. Als ik het goed heb begrepen, wil men bij ons in 2014 nog weer een nieuw *Gereformeerd Kerkboek* uitbrengen. Enerzijds vind ik dat jammer, vanuit oecumenisch oogpunt, anderzijds biedt dat wel de kans om met een ècht goed liedboek te komen, zonder die flauwe popliedjes.

Arie Gortel is freelance tekstschrijver. Email: aegortel@yahoo.com